

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABO MENTUL
Pentru Austro-Ungaria
de un an fl. 10; pe
an fl. 6; pe 3 de an
fl. 2.50 pe 1 lună fl.

Nr. de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscrisul nu se întoarce.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA
Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERȚIUNILE:
de 1 fr. germană: prima dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publică-
țiune.

Atat abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Redacția nu răspunde
primelor.

Anul III.

Număr de Duminecă

Nr. 30.

Vorbirea program a Prea Sfinției Sale Episcopului Iosif Goldiș.

Dzeu, cel ce în mod necuprins de minte conduce destinele omeniei și a omului singuratic, așa a voit, ca astăzi în treapta cea mai înaltă a preoției să-mi ridic cuvântul ca arhipăstor de pe același amvon al bisericii catedrale arădane, pe care înainte cu 30 de ani am pășit primadata ca cetitor în treapta cea dintâi a preoției.

Căci din darul lui Dzeu și voia poporului pronunțată prin votul sinodului nostru eparchial, aprobat de sinodul arhieresc, și întărit de M. Sa Împăratul și regele nostru apostolic, primind darul arhieriei și cu el aceste toaie al conducerii, astăzi, după cele săvârșite de ilustrul mandatarul metropolitan, Preasfințitul Domn Episcop al Caransebeșului, sunt introdus de episcop al diecesei Aradului, de care diecesa, începând dela brațele maicii mele, mă leagă toate suvenirile; unde din popor m'am născut, am crescut și am petrecut binele și răul împreună cu acei frați iubiți, pe cari după darul arhieresc, cu care sunt îmbrăcat, de astăzi înainte îi socotesc de fiu mei sufl-țesit, pentru al cărora bine și fericire a mea lupta nu voi înceta până la ultima mea răsuflare; căci numai așa pot conta și eu la iubirea, alipirea și conlucrarea lor în scopul măreței mele misiuni; precum numai așa voi pute avea parte și de bucuria Domnului destinată bunilor și credincioșilor slugitori ai lui.

Parcă ved Domnilor și fiilor mei din fețele voastre îndreptățita dorință de a cunoaște mai în detaliu programul conducerii mele, precum aceasta am promis-o, când mi s'a publicat rezultatul alegerii în sinod.

După ce a ajuns Moise cu poporul la soacra sa Ietro în Madian, ședea singur, judecând cauzele poporului, de dimineața până seara.

Ietro văzând aceasta i a zis: „Nu este bine lucrul, care faci. Prea te ostenești, și tu și tot poporul acesta, care este cu tine; acest lucru este prea greu pentru tine; tu nu-l vei pute face singur. Ci din tot poporul îți alege oameni vrednici, temători de Dzeu, oameni ai adevărului, cari să urască lăcomia, și îi pune capi peste o mie, capi peste o sută, capi peste cincizeci și capi peste zece. Aceștia să judece poporul în tot timpul, și să fie, ca toate cauzele cele mari să-ți le aducă ție, și toate cauzele mici să le judece ei. Și sarcina ta se va ușura, dacă ei o vor purta împreună cu tine“. Și spre binele poporului Moise a primit sfaturile preotului Ietro.

Pe acestea se bazează constituția noastră bisericească cuprinsă în statutul

organic. Și marele Andreiu asemenea lui Moise, mântuindu-ne biserica de absolutismul ierarhiei străine, a dat-o în mâna poporului, conform canonului, după care are să-și aleagă pe unul din neamul său. A știut acest prelat nemuritor, că oameni singuratici, fie chiar și prelați, ușor pot rătăci, dar un popor întreg nu se poate renege, căci ar fi lucru nenatural.

Astfel statutul organic basat și pe cuvintele lui Isus Christos că: „Unde veți fi doi sau trei adunați în numele meu, acolo voi fi și eu în mijlocul vostru!“ ne este cel mai scump tesaur; este temelul existenței bisericii noastre naționale române.

Deci să păstrăm cu scumpătate așezămintele bisericii noastre și în special prescrierile statutului organic, căci numai așa vom constata în fața lumii, că suntem maturi pentru liberalele lui dispozițiuni, de mulți invidiate; și păstrarea va sta deosebit în aceea, dacă atât corporațiunile, cât și indivizii le vor respecta începând dela congresul național până la comitetul parohial și de la metropolit până la clopotariul bisericii.

Pe acestea se va baza conducerea smereniei mele, și atunci sarcina arhieriei îmi va fi mult mai suportabilă, și la sfârșitul vieții dându-mi seama liniștit voi zice: „bună luptă am luptat, lucrul l'am împlinit și credința o am păzit.“

Din darul lui Dzeu activitatea mea arhipastorală are necondiționat a se estinde la cele trei categorii de fi sufletești, simbolizate din vechime prin arborele, ale cărui crengi se mândreau a fi superioare și preferite, căci ele produc florile și poamele, și prin urmare sunt spre decoarea arborelui, și spre mai mare folos stăpânului.

„Ce ați face voi, dacă eu nu v'as susține?“, a zis tulpina. „Dar noi ce suntem?“ au răspuns atunci din pământ cu un vuet detunător rădăcinile.

Va să zică după al meu program de viață, avem a ne cugeta mai pre sus de toate la rădăcini, adică la popor, căci pentru acesta a venit Isus Christos pe pământ; apoi la tulpină sau centru, de unde au să emaneze ramii aducători de flori și roada.

Până vom avea puterea în popor, ca oarecând Anteus în luptă cu Hercule, după a mea credință nu vom fi învinși de curentul păgubitoriu al timpului.

Deci conducerea ierarhică are a se estinde cu ochii lui Argus la cele trei stadii ale vieții poporului:

La pruncii din brațele maicii, în casa părinților;

La elevul din școală sub conducerea învățătorului, și

La creștinul ajuns în școala vieții, sub conducerea pastorală a preotului.

Vitalitatea ori defectuositatea omului își are începutul încă sub aripile părinților. Cunoaștem adevărul zicalei, că de comun iubirea părinților e oarbă și preocupată, încât nu poate vedea și îndrepta defectele ereditate din naștere, precum nu poate cu desulă precauțiune paraliza nici influențele păgubitoare din afară.

Din această cauză la vechiul popor al Greciei erau luați băieții de la mame și se creșteau comun sub controlul autorităților publice; rezultatul a fost classicitatea în științe și arte, și eroismul în lupte, încât ostășimea lor până la Alexandru cel mare a fost neînvîgibilă.

În stadiul al doilea iubirea e amestecată cu acria disciplinării; aci formarea armonică trupeză și sufletească a băiatului sub conducerea învățătorului are să ne preocupe mai pe sus de toate, în al cărui scop avem trebuință peste tot de școale corespunderătoare cu învățători calificați cari să stea la înălțimea chemării lor, sub inspecțiunea superiorității bisericești.

În ultimul stadiu e condus și disciplinat omul prin rigoarea legilor statului. Aci justiția e legată la ochi spre a nu pute avea compătimire către cel vinovat. Însă Judecătorul cel vecinic, după care se orientează justiția ierarhică, are de o parte justiția simbolizată prin arhanghelul Mihail, în mâna cu spada ascuțită, de alta parte Clementa simbolizată prin arhanghelul Gavril, în mâna cu ramura de olivă, paralizând asprimea justiției prin cuvintele adresate Judecătorului: Doamne îndură-te!

Va să zică grija părinților, grija învățătorilor și grija preoților, condusă și bine controlată de episcopul și organele statutare sub conducerea lui, ne garantează înaintarea, luminarea și morala poporului atât în general, cât și în diecesa aceasta.

E adevăr, că spre a putea ține concurență cu alte biserici și popoare conlocuitoare, încă foarte multe ne lipsese, și sunt silit din acest loc după lungi espirențe a mărturisi tristul adevăr, că pentru lipse și neajunsuri poporul nu e vinovat: poporul e ca un pământ productiv, care va da la timpul său roada negreșit, dacă va avea muncitorii săi. „Secerișul e mult, dar lucrătorii sunt puțini“. (Mat. IX. 37. Luca X. 2).

Poporul nostru român în sine e tot acela, care a fost pe timpul lui Menenius Agrippa; bucuros se lasă capacitat, numai conducători buni să aibă, cari să-l convingă despre

pașii greșiți și cu lumina învățăturii să-l conducă la bine.

Creștinismul stă ca un soare de asupra firmamentului lumii acesteia, și cu razele sale cerești luminează și încălzește pământul: însă aceste raze se reflectează în individualitățile popoarelor; și vai poporului, care nu se bucură de lumina și căldura acelor raze divine; acel popor în concursul cel mare al popoarelor își pierde însemnătatea; și responsabilitatea cea grea pentru pierdere nu cade pe popor, ci pe aceia, cărora le este încredințată conducerea lui. Pentru aceea zice can. ap. 85: „Episcopul ori presviterul neputând grije de clerici sau de popor, și neînvățându-i pe ei pietate, să se depună“. Ear can. 19 al sinodului Trulanzice: „Se cuvine celor ce sunt înainte stători ai bisericilor, a învăța în toate zilele și cu deosebire în Dumineci pe toți clericii și pe popor cuvintele pietății și ale dreptei credințe, culegând din dzeasca scriptură înțeleșurile și judecățile adevărului“.

Preotul bine trebuie să-și tipărească în minte cuvintele Apostolului, ce zice: „Te jur înaintea lui Dzeu și Domnului Isus Christos, care va să judece pe vii și morți în arătarea sa și împărăția sa: predică cuvântul, stăruiește la timp favoritor și nefavoritor; muștră, ceartă, îndeamnă cu toată îndelungă răbdarea și cu învățătura. — Priveghiază în toate, fă lucrul evangelistului, împlinește serviciul tău. (II Tim. 4. 1. 2. 3.) Că Dzeu ne-a ordinar să predicăm poporului.“ (Rapte X. 42).

„Vedem — zice nemuritorul fabulist D. Tichindeal, — că acum la noi nu prea merg oamenii să asculte cetania și cântarea mineiilor: mai cu bucurie și mai cu mare folos ar asculta ei o predică înțeleaptă; cre obicei de a spune predică în biserică ar fi vremea să se bage earăși prin biserică, precum era în zilele sf. PP. Vasile-cel-mare, Grigorie teologul și Ioan Gura de aur, și ceilalți, cari cu nevoiță spuneau învățături morale poporului său“.

„Acestea sunt mijlocii adevărate de-a aduce pe oameni la cunoștința de Dzeu; prin predică unu preot luminat, se îmbunesc și se luminează oamenii. Acest mod l'a întrebuițat Christos Mântuitorul nostru, sfinții apostoli și toți dascălii bisericii“.

Și cine dintre noi nu e pătuns de necesitatea progresului la scăpetatul și mult cercatul nostru popor român; cine va pute demoustra, că luminarea și îndreptarea moravurilor poporului sunt posibile fără eminentul concurs al preoților?

De datorință principală vom socoti dară îngrijirea, ca preoții, numiți părinți ai poporului, să stea

la înălțimea chemării lor, să fie lumina lumii și sarea pământului, împlinindu-și în asemenea măsură datorințele amvonului ca și ale prestolului.

Sunt rezoluți a păstori diecesa în sensul evangheliei lui Christos și al canoanelor; voiu conlucra din răspuneri la dezvoltarea instituțiilor bisericești școlare și fundamentale pe baza statutului nostru organic în sensul cel mai liberal.

Rezoluți sunt ca arhipăstor a umbra pe calea desemnată de apostoli și urmași lor.

Relativ la persoane, în conducere atât nemijlocit la cele două Consistorii, cât și în afară, voiu preferi calificarea și buna conduită, și în toate afacerile voiu controla activitatea atât a singuraticilor funcționari, cât și a corporațiilor cu toată rigoarea.

Căuta-voiu, ca toate părțile constitutive ale organismului nostru bisericesc să funcționeze în deplină armonie; drept ce păgubitoare neînțelegeri și certe mai ales între preoți și învățători, precum și între aceștia și popor—le voiu sbielei fără cruțare.

Peste tot mă voiu sili prin fapte împlinite a mă face vrednic de încrederea cu care m'a distins biserica mea.

După acestea cu reverința mă adresez către Preasfinția Ta, binemeritul Prelat al Metropolei noastre și membru distins al Areopagului nostru național de știință, și Vă rog să primiți adâncă noastră mulțumită pentru obositoarea sarcină primită ca mandatar metropolitan, prin ce ați binevoit în mod esențial a ridica valoarea și splendoarea actului de introducere, ce va rămâne ca o suveniră neperitoare pentru mine și pentru fiii bisericii din această dieceșă, cari împreună Ți dorim din adîncul inimilor noastre, ca spre binele dieceșei sorori a Caransebeșului drept îndreptând cuvântul adevărului să trăiești întru mulți fericiți ani!

Vorbirea acésta a fost rostită Marți 1 August n. în biserica română gr. or. din Arad, cu prilegiul instalării.

ZIUA INSTALĂRII.

O zi frumoasă de vară și cu atât mai plăcută, cu cât Duminecă noaptea plouase bine și astfel nu era nici cald. În jurul catedralei lumea românească se adunase încă pe la orele 8. Biserica, la intrarea cea mare, era împodobită cu ramuri verzi și flori, ear d'asupra ușei, pe fond albastru cu litere aurite era scris: „Bine ai venit!” Înăuntrul bisericii de asemenea erau crengi verzi, pe jos earbă, pistolul ca scâldat în flori, precum împodobite erau și tronul episcopesc, stranele, sfeșnicile și icoanele... Biserica iute se umple de oameni, veniți nu numai din oraș, ci din întreaga eparchie. Preoții și învățătorii ocupă loc în strane și în jurul stranelor, precum și pe treptele ce duc în corurile d'asupra stranelor, ear pe scaunele așezate până în mijlocul bisericii, stau oaspeții streini, cari au și sosit de vreme încă. Număram între ei pe fișpanul Aradului, dl Fabian, vicișpanul Dálnoky, primarul Salacz, căpitanul Sarlotti, protonotarul Institoris, generalul Blondein, cu colonelul Wachsmann, colonelul dela husari Kaffka, ear dela honvezi: majorii Hadfy și Pászthy, căpitanul Vavrecska și Boer; din Bihor: fișpanul Beöthy deputații Telegdy, Balogh și Örley, toți în haine ungurești de

gală. Apoi Lukács, fișpanul și I. Popovici, protonotarul Bichișului.

Din partea oșebitelor confesiunii a venit dl protopop Telescu și preotul G. Pop, delegații bisericii gr. cat. române; Frinck, preot evanghelic, Csécsy, preot reformat, Rosenberg, rabinul Ovreilor.

În partea dreaptă a bisericii, de la scaunul episcopesc și până spre ușe, erau așezați deputații sinodali, precum și profesorii de la Liceul din Arad, conduși de directorul Burján.

La oarele 9 sosesc Preasfințiile Lor episcopii N. Popea și I. Goldiș. În ușa bisericii sunt primiți de archimandritii Musta și Hamza, protopopii Ig. Pap, Făcălă, Trăilescu și Mădulescu, de protopopii onorar Groza și diaconii Diamandi, Vuculescu și Joldea. După ce în ușa bisericii i-se dă mantia, cu ceremonialul impunător și în mijlocul imnului de mărire intonat de cor, noul episcop este dus în fața altarului.

Stând tot în picioare, episcopul Popea spune că este trimis aici de înaltă preasfinția Sa metropolitan pentru a instala în scaunul episcopesc pe Preasfinția Sa Iosif Goldiș. Dispune să se cetească numai de cât și gramata metropolitană, adică hărțile prin care se spune că alegerea de la 2/14 Maiu petrecându-se în regulă, noul ales a fost cercetat și canonicat de sinodul episcopesc și aflându-se vrednic, a fost propus spre întărire M. Sale, ceea ce întemplantându-se, s'a sfîșit apoi și azi se introduce în scaun.

Noul episcop se îmbracă apoi în odăjdii, i-se dă în mână cărja episcopescă, Preasfinția Sa episcopul Popea îi adresează cuvânt bine simțit și îl conduce pe scaunul episcopesc de unde P. S. Sa rostește apoi vorbirea, pe care o publicăm în fruntea foilor noastre și care a fost primită cu multă bucurie și însuflețire de către creștinii credincioși.

Slujba Dumnezească.

După acestea începe slujba dumnezească, servită de însuși episcopul.

A cântat corul teologilor, condus de dl profesor T. Lugojanu. Și a cătat înspre mulțumirea tuturor: cu precizie și artă, așa că până și străinii și-au exprimat încântarea. Amintim că corul era întărit și prin vocile binecunoscute și apreciate ale d-lor Gherga (tenor), Givulescu și Tăuceanu (basiști).

La sfîșitul liturghiei cei doi episcopi împart anafora, credincioșii le sărută mâna toți, și trece o bună jumătate de oră până ce Prea Sfințiile Lor pot să părăsească sfânta biserică.

Sunt conduși până la ușa bisericii cu același ceremonial, cu care au fost primiți.

Fotografierea. A fost o dorință generală a clerului, ca pentru a eterniza și în alt chip ziua instalării, Prea Sfințiile Lor Episcopi să se fotografieze în mijlocul clerului. Ceea ce s'a și întemplat, în curtea bisericii, îndată după sfîșitul liturghiei.

Primirea delegațiilor.

Prea Sfințiile Lor pleacă din curtea bisericii în mijlocul ovațiilor credincioșilor iubitori.

Ajungând la reședință, P. S. Sa Episcopul Goldiș, îmbrăcat în haina episcopescă de gală (de culoare violetă), primește delegațiile.

Consistorul și Sinodul. Cei dintâi sunt primiți membrii Consistorului și Sinodului. Vorbitorul acestora, dl Aug. Hamza dorește noului episcop (al 15-lea al credincioșilor ortodocși din eparchia Aradului), tărie, să poată înfrunta toate greutățile. Îl asigură că atât Consistorul, cât și Sinodul, îi vor da tot spriginul a crește poporul și a-l povățui pe calea cea bună și dreaptă. Îi felicită de asemenea și în numele celor dela Seminar (lungi „Trăiască”).

F. S. Sa Episcopul Goldiș răspunde:

„Mă simt fericit a sta în față cu membrii Sinodului și ai Consistorului, legislativa și executiva eparchiei aradane, și organe, fără al căror sprigin, zel și bunăvoință nici cel mai perfect episcop n'ar putea face mult pentru credincioșii săi. Cel puțin nu atât, cât se poate cu puteri unite și înțelegere reciprocă. Știu să apreciez importanța acestor factori, știu că biserica are a le mulțumi, căci d'un pătrar de veac fac parte din amănundouă aceste corporațiuni, în cari am no numi colegi de muncă, dar așa cred, că și bunii prieteni (Așa e, așa e!).

„Pentru a mă face vrednic de iubirea acestora și de încrederea ce mi-au arătat o alegându-mă episcop și pentru a mulțumi de urările ce mi se aduc, voiu, căuta să mi îndeplinesc cu sfîșenie toate datorile strîns legate cu locul înalt ce mi s'a încredințat (Trăiască), rugându-Vă în aceeași vreme să-mi dați tot spriginul, căci poirivit legii noastre bisericești, eu numai în unire cu frațiile Voastre vreau să lucrez. Urăsc din suflet absolutismul și iubesc libertatea în biserică (entusiaste aclamări), căci dacă și zeii s'au închinat libertății, cum ne povestește mitologia și despre Iupiter cel puternic, cum nu o să căutăm noi a ne perfecționa ascultând toate sfaturile despre părerile fiecăruia în fața bisericii?

„Să ne călădăm pe inimă deci cu toți, și eu trag la îndoială dragostea pentru binele obștească al aceluia, care nu știe să renunțe la considerațiunile, interesele ori pornirile personale întru desăvîșirea frației comune și a bunel înțelegeri.

„Voiu premerge, în privința aceasta, cu exemplu (lungi aplauze) și întind mîna celui ce m'a urit, și aștept ca toți așa să faceți.

„Vă mulțumesc! Să trăiți!”

P. S. Sa întinde apoi mîna dlui Hamza, după cum de asemenea strînge mîna tuturor membrilor Sinodului, dintre cari lipsesc numai dnii Mocsonyi, Babes, Rotariu și încă vre o 2-3 adicți de a doua mână al acestora.

Biserica gr. cat. română e prezentată prin dl protopop Telescu, preotul G. Pap, avocatul Dr. St. C. Pop, vice colonelul Mărginean și dl Soimosan.

Dl Telescu în vorbirea sa de felicitare spune că în virtutea erudițiunii și a inimii sale nobile, noul episcop desigur va înălțura greutățile și eventuale neînțelegeri și va contribui, ca între cele două confesiuni să fie frăție și înțelegere. Imploră cerulul vieții îndelungată și fericită păstorie.

P. S. Sa Episcopul mulțumește cu iubire. Spune că a căutat întotdeauna armonia. Va căuta și în viitor, căci numai așa corespundem chemării bisericii și învățăturilor Mântuitorului. „Respect reciproc, — și toate vor merge bine”, zice și continuă: „Între noi mai presus de toate e legătura sângelui. Nainte de a ne fi botezat, ne-am născut Români și învățăturile creștinești numai întări și sfinți pot această trainică legătură”.

Promite că nimic nu-i va trece cu vederea pentru a cimentea legătura între cele două biserici.

Delegația Bisericii reformate se prezintă sub conducerea preotului Csécsy;

Delegația bisericii evanghelice se prezintă sub conducerea preotului Frinck,—ear Israeliții sub conducerea rabinului Rosenberg.

Toți trei oratorii îi felicită cu căldură, în vorbiri foarte frumoase și rosite cu multă avânt.

P. S. Sa Episcopul le răspunde dezvoltând tema iubirii de aproape, o virtute creștinească prin a cărei cultivare mai ales în patria noastră locuită de diferite popoare numai binele obștească se ajută și în același timp facem bucurie și M. Sale Monarhului nostru, a cărui cea mai vie dorință este ca popoarele de sub sceptrul său să trăiască în pace și înțelegere.

Delegația armatei comune o conduce generalul Blondein, ear pe honvezi majorul Hadfy.

Dlul general Blondein P. S. Sa îi răspunde nemțește honvezilor ungurești. Între altele zice:

„Biserica și armata sunt pentru întărirea, înălțarea și apărarea statului. Armata bună numai în state cu biserică tare se poate vedea. Suntem deci cu aceiași menire în stat și fiți convinși, că ne veți vedea alături în ori ce lucrare pentru fericirea neamurilor din patrie”.

Urmăzând apoi delegația comitatului Arad, condusă de fișpanul Fabian, ear orator vicișpanul Dálnoky, care a ținut un admirabil discurs de felicitare.

P. S. Sa spune că reîntorcînd în comitatul unde e și comuna sa de naștere, unde trăit o bună parte a vieții sale, speră ca să poată contribui și mai mult la bunăînțelegerea dintre eparchiile săi și între autoritățile politice. Prin dragoste vom putea săvîrși multe lucruri bune.

Afabil a primit apoi pe fișpanul Bichișului, Lukács György și delegația din Bihor, condusă de fișpanul Beöthy, cărui i-a răspuns:

„Prin depărtarea mea din reședința Bihorului nu s'a curmat legătura între mine și eparchia de acolo, ci din contră, cercul meu de activitate și influență e mai mare. Ear activitatea mea va fi să ridic biserica noastră națională și să propag pacea, ceea ce cred că se va ajunge, pentru că dintre noi chiar și cei mai extremi, cum îi numiți, să credeți, sunt oameni de înțelegere, își iubesc neamul și patria, căci doar aceste două iubiri nu se exclud una pe alta, și toată iubirea de patrie trebuie să fie legătura comună între toate neamurile din patrie. Totul e să se poată dezvolta între noi încrederea, și atunci pace va fi. Alegerea mea toată e dovadă, că dacă e încredere la mijloc, se poate face apropiere”.

Deputația orașului Arad a condus-o primarul Salacz, pe juriș tribunalei judele Abnay, pe profesorii gimnaziali Boros Vida

Îndeosebi membrilor de la tribunal și profesorilor le-a răspuns cu multă duioșie și înțelepciune. Și-a reamintit că și P. S. Sa a slujit odinioară la tribunal, înainte cu 30 ani, ear în corpul profesoral trăind 20 ani numără între profesori prieteni buni.

Direcția averilor statului îi felicită prin graiul contelui Csernovits Diodor, direcția financiară prin Krausz József, Camera comercială aradană prin Kristyóri János, Reuniunea industrială prin Kiss Ferencz.

Tuturora P. S. Sa le răspunde cu afabilitate.

Delegația învățătorilor se înfățișează avînd de vorbitor pe d. T. Ciontea.

Clerul și poporul e condus de d. protopop P. Mădulescu.

Toți își arată bucuria că i-s'a dat Dieceșei ca episcop un bărbat atât de învățat, bun și cinstit, toți îi doresc viață îndelungată.

P. S. Sa Episcopul le răspunde cu dragoste și făgăduiește a fi părinte tuturor d'opotrivă, drept și nepărtinitor.

Vin apoi foștii învățători (a gimnasiu) al P. S. Sale sub conducerea d-lui dr. Barbu, preot în Pecica. Între aceștia e și d. dr. Isidor Bodea, medic distins în Viena, venit anume pentru instalare.

Întrevederea dintre foștii elevi și profesorul ajuns acum episcop, a fost nu se poate mai duioasă. Pe mulți P. S. Sa i-a îmbrățișat și toți se bucurau de cinstea și mărirea la care a ajuns profesorul lor bun de odinioară.

La urmă a primit pe Socodorenii, între cari erau prieteni din copilărie al P. S. Sale, acum țeranii cu plete albe... Stăteau unii în fața altora cu ochii scâldați în lacrimi de bucurie.

BANCHETUL.

Grădina mare de iarnă dela „Crucea-Albă” înfățișează parcă un colț din grădinile frumoase din povești.

Prea Sfințitul Episcop sosese la oarele 2 1/2 și sunt primiți cu marșul lui Mihai Viteazul și cu însuflețite „Trăiască”!

În fruntea mesei stă P. S. Sa Episcopul Popea, la stânga sa Episcopul Goldiș, la dreapta d-lui episcop al Caransebeșului fișpanul Făbian apoi contele Tisza István; la stânga episcopului Aradului fișpanul Beöthy, apoi P. Cuvioșia Sa părintele arhiman-drit Musta; în fața episcopilor, la masa ce se îmbină cu cea de frunte, stau d-nii Oncu, Mangra, Veliciu, protopopii Suciu, Trăilescu și Ignatie Pap, apoi d-nii Truța și Dr. Opreanu, ear dintre Unguri mai multe notabilități, Venerabilul protopop al Orșovei M. Popovici stă la masa principală, în imediata apropiere a primarului Salacz și lângă colonelul Wachsmann. Cel dintâiu toast l-a ridicat P. S. Sa Episcopul Popea.

„Ridic paharul în sănătatea M. Sale preagrafosului nostru Împărat și Rege apostolic (lungi aplauze), părintele bun al tuturor popoarelor din monarhie, domnitorul mare cărui avem să-i mulțămim frumoasa noastră constituție bisericească”, a zis mult iubitul prelat. „Fie ca exemplul dat de El, să serve ca model tuturor într-o conlucrare la prosperitatea patriei și la buna înțelegerere.”

„Trăiască M. Sa, Trăiască înalta casă domnitoare!”

Toți au ascultat toastul stând în picioare ear la sfârșit musica militară a înțonat imnul casei domnitoare.

P. S. Sa Iosif Goldiș ridică toast în sănătatea Mitropolitului Meșianu și a Episcopului Popea, care prin prezența Sa la instalare, a ridicat vaza serbărilor (însuflețite strigăte: „Trăiască Popea”!).

M Veliciu zice cam următoarele:

„Avem o zi de bucurie, zi de veselie. Ear bucuria aceasta nu este pur și simplu pentru-că serbăm urcarea în scaunul episcopesc al unui flu vrednic al bisericii, ci prăsnim mai ales chipul, cum s'a ales noul episcop. S'a ales adevărat liber, după dorința poporului, care nu poate avea bucurie mai mare, decât văzând că în scaunul episcopesc s'ade un flu al comitatului, flu ieșit din mijlocul poporului, care ne cunoaște durile și împreună s'a bucurat cu noi la zile mari. (Așa e, Trăiască!) În noul episcop avem convingerea că am câștigat nu numai un bărbat învâțat o inimă tare, dar și un bărbat nobil, cu suflet blând, care ridicându-se peste mizeriile muritorilor de rând, va ști să învingă greutățile și care cu înțelegerea sa ardoare numai binele obștească și va urmări.

„În puterea vredniciei sale și prin reprezentanța poporului fiind ridicat la o treaptă atât de înaltă, nu ne îndoiim, că va avea grijă pentru poporul din sinul căruia s'a născut și unde a trăit și va spune la locurile înalte, că poporul a cecasta roman e bun, muncitor, că-și cinstește biserica și pe mai marii sei, că-și face toate datoritiile către patrie, prin urmare că e vrednic de toate ocrotirile, că cu aceeași însuflețire cu care își varsă sângele pentru patrie, e capabil de muncă rodnică și pe alte terene (Așa e, bravo!)

„Noul episcop aducem dragoste ne înfățișă și avem convingerea, că va cărmui așa fel, în cât relele se vor îndrepta și la limanul dorit va duce sfânta noastră biserică mult încercată. N'are, în privința aceasta, de cât să ia de pildă pe marele Șaguna și pe slăvitul în istorie Sava Brancovici, a căror deviză a fost: Nimic pentru noi ci totul pentru binele obștesc, pentru biserica noastră națională”. (lungi aplauze).

„Trăiască Episcopul Goldiș! (aplaude).

Di Ioan Beleş ridică paharul pentru guvern și pentru deputații cari sunt de față.

A urmat apoi senzația zilei: vorbirea contelui Tisza István.

„Îmi pore rēu că nu știu românește, — începe — pentru-ca sentimentele ce nutresc față de frații nostri români, să le talmăcesc în limba lor, ca toți să mă înțeleagă. De altminteri, dacă în faptele noastre ne conducem de iubirea către patrie, e tot una, fie că ne exprimăm sentimentele ungurește, fie românește. Ne vom înțelege!”

„Domnii mei! (S'auzim! S'auzim!) Având comund iubirea de patrie, cu vremea trebuie să ne înțelegem și asupra celorlalte chestii, cari în prezent ne frământă încă și au făcut ca aceste două națiuni, avasate una la alta, să nu stea alături ca frați și aliați naturali.

„În prezenta serbare și mai ales în persoana mult stimatului nostru prieten, noul episcop, îndrăznesc a vedea un moment de apropiere. S'a dat adevă, tocmai prin alegerea lui, dovadă, că poate fi un Român și iubitor al legii și neamului său și în același timp și patriot bun care să se bucure de încrederea tuturor.

„Să privim, d nii mei, în istorie. Ce ne învață și dovedește? Că Ungaria numai așa s'a știut menține o mie de ani în mijlocul atâtor furtuni, că n'a apăsât ei a lăsat liberă dezvoltare tuturor naționalităților. Dacă voește să existe și mai pe departe, nu va oprima nici de aci încolo (Viforoase aplauze și strigăte: „Așa să fie”) Misia și-o îndeplinește tocmai prin faptul că stă pază dezvoltării etnice a neamurilor ce locnesc această parte a „Europei. Ear aliatul cel mai firesc al nației maghiare este neamul românesc. Să privim numai pe hartă, și ne vom convinge, că chipul de fericire și viață a neamului românesc nu poate fi de cât înfrățirea cu Ungurii.

Termină:

„Ridic paharul meu în sănătatea acelor români, cari luptă cu sinceritate și inimă deschisă pentru biserica și neamul lor.

Di Dr. N. Oprean vorbește pentru armată. Zice:

Preasfințitor Voastre! Mult stimatilor Domni!

Credința nu este o invenție a culturii învățat, căci omul și-a avut credința sa deja pe timpul, când încă nu erau învățați pe lume.

Ea este o parte integrantă a naturii omenești, carea ese la iveală din acel moment, când se arată în om primele momente ale recunoașterii de sine. Ea este o însușire primordială a naturii omenești, carea se desvolată deodată cu conștiința de sine în om, și se avântă la predominare absolutistică asupra fapturii dumnezeiești dezvoltate la omul perfect, — ce fără exagerare se poate afirma.

Nici ateismul nu este deplin lipsă, ci numai negațiunea unei sau altei credințe, a dumnezeirii creștine.

Credința dominează necondiționat asupra întregii activități omenești. Toată fapta pozitivă și negativă a omului poartă timbrul credinței sale și de aici absoluta importanță, ce însuși statul recunoaște credinței cetățenilor sei. — Statul singur numai atunci va pute corespunde deplin scopului seu, când va năsi să fie cu deplină considerare la credințele cetățenilor sei!

Preasfințitor Voastre! Multstimatilor domni. Mai multe milioane de cetățeni ai patriei noastre ungare sunt credincioși bisericii gr. orientale: din această cauză deci are și această zi de mare srbătoare a introducerii în dignitatea acestei confesiuni a iubitului nostru prelat o importanță așa mare; o însemnătate sigur recunoscută.

Cred că e de prisos să intru în o documentare mai extinsă a însemnății poziției, ce ocupă și această biserică în viața statului nostru, căci fiecare este despre aceasta convins.

Are însă statul și alte instituții, care — creștinii ale continuei dezvoltări a vie-

ții de stat, — formează pretensiuni de egală îndreptățire cu credința cetățenilor sei la amintirea noastră.

Astfel de factor al vieții de stat este sigur și armata, despre care se convine să facem azi amintire.

Armata patriei noastre, care este azi — sau ca în timpurile anterioare — o compoziție de mercenari, în parte chiar străini, — singură cetățenimea înarmată — carea și în această societate aleasă își are reprezentanții sei, — merită să fie amintită în această zi mare a bisericii române gr. orientale.

Deamă este de o amintire distinctivă cu atât mai virtos, că este compusă din floarea cetățenimei patriei noastre, și chiar biserica noastră gr. orientală o cuprinde în rugăciunile sale.

Armata are chemarea grea, în zile de pericol, apărarea înarmată a patriei, a bisericilor ei, cetățenilor ei. Armata are sublima datorită a asigura cu arma în mână prosperarea pământească a cetățenilor.

Deci înaltpreasfințitor Voastre și stimatilor domni, cu bucurie am luat cuvântul meu înalt acestei armate om, se trăiască! Preabunul Dumnezeu se o împărtășească de acel favor divin a corespunde deplin grelei sale misiuni întru apărarea patriei la zile de nevoie! Trăiască armata comună a iubitei noastre patrii; trăiască miliția iubitei noastre patrii! Vivnt și conducătorii oastelor!

Dr. I. Trăilescu închină pentru reprezentanții confesiunilor, cari ne-au cinstit venind să prăsnuiască și să se veselească cu noi.

Finck Lajos, preot evanghelic îi răspunde cu multă mulțumire și însuflețire.

Dr. N. Oncu ridică toast în onoarea autorității politice a comitatului.

Fișpanul Făbian răspundând, asigură pe toți, că bucuria lui cea mai mare va fi, când îi va vedé și pe Români împăcați cu soartea.

Ign. Pap închină în onoarea reprezentantului orașului.

Primarul Salacz îi răspunde cu însuflețire într'un toast foarte avântat, dând expresie speranței sale, că neînțelegerile din trecut se vor uita și în viitor Români și Ungurii vor munci împreună și în înțelegere pentru fericirea patriei.

Vorbirea Episcopului Popea.

Dacă senzație mare a făcut vorbirea contelui Tisza, apoi răspunsul ce i-l a dat episcopul Popea, seniorul prelaților români, încercatul naționalist și reprezentantul autorizat al ideilor marelui Șaguna, a fost privit ca adevărat eveniment politic.

Eată ce a spus:

„Domnilor mei! Vorbirea dlui Conte Tisza trece marginile unui toast obișnuit de ocazie. El cuprinde declarațiuni și idei, căror me simt îndemnat a da un răspuns politic. (S'auzim, s'auzim).

„A fost o mare scădere, că noi Români și Ungurii nu am prea avut privilegiu să ne întâlnim, ca astfel, bărbății competenți să-și cunoască ideile și firea, să se desvolte între ei, dacă nu un raport de înțelegere, apoi cel puțin oarecare încredere, fără de care, înțelegere între cele două popoare nu e cu putință.

„Noi Români în totdeauna am dorit o apropiere. Ni am dat seamă de mult de primejdia ce ne înconjoară — n'o numesc, o știți cu toți! — d'opotriva atât pe noi Români, cât și pe frații maghiari.

„Ori-ce om cu minte poate judeca și vedé, care este mijlocul de a rezista

acestui potop și unde putem ajunge cu vremea, dacă nu ne vom ști înțelege. Și dinpotriva: la cât bine am ajunge și câtă bucurie am face iubitului nostru domnitor când, noi, cele două popoare cari de o mie de ani am susținut împreună statul, ne-am pute apropiia.

„Me bucur sincer, când dela un bărbat ca dl conte Tisza aud cuvinte pe cari, drept să spun, n'am prea fost obișnuiți să auzim de un foarte lung șir de ani, cuvinte inspirate de avânt nobil și patriotism.

„Așa e: dacă re vom alia frățește, pe bazele egalei îndreptățire, noi Români și Ungurii vom forma aici o țarie, pe care nici porțile iadului nu o vor birui. Suum cuique! Nici odată noi n'am vroit suprematisare, ci luptă dreaptă am purtat pentru drepturi ce ni-se cuvin.

„Ridic paharul pentru dl conte Tisza, pentru ideile umanitare și patriotice ce a dezvoltat.”

Nu se poate descrie efectul ce a produs vorbirea P. S. Sale Episcopului Popea. Aplauzele l'au întrerupt la fiecare pasagiu. spus cu vervă și cu adâncă convingere și cu aceea mare autoritate, pe care între Români numai P. S. Sa o are, căci e singurul Român din falanga mare, ce pentru biserică și neam a purtat luptă uriașă, deja nainte cu un jumătate veac.

Di V. Mangra a ținut apoi următoarul toast:

Preasfințitor Voastre, Ilustrisimii Domni Episcopi!

Când văd în giurul Preasfințitor Voastre atâți fl ilustri ai patriei de osebite naționalități și confesiuni, cari cu prezența lor au înălțat serbarea noastră de azi, nu pot ca să nu dau expresiune bucuriei în Domnul și să exclam: „Iată acum ce este bun sau ce este frumos fără numai a lacui frații împreună” (Antifon glas 8.)

A lacui frații împreună este legea iubirei deapropelui, pe care Isus Christos a întemeiat biserica sa. Și „numele bisericii zice Sf. Chrysostom, este nume de unire și concordie, nu nume de despărțire.”

În unire e țaria popoarelor și a statelor, dar mântuirea le vine numai prin biserică, căci: Non potest habere Deum patrem, pui ecclesiam non habet matrem (adeca: cine nu are biserica de mamă, nu poate ave pe Dumnezeu de tată.)

Eclesia e clerul și poporul, de unde și împărțirea ei în ecclesia docens și ecclesia discens. Mergând, învățați toate neamurile, a zis Domnul Christos către Apostolii sei, și ei urmând a propovădui popoarelor învățătura divină, mulțimea s'a turburat, și toți se ruineau și se minunau, cum fiecare auzia vorbind în limba sa măririle lui Dumnezeu. (Faptele Apost. II. 7. 11.)

Pentru realizarea împărăției luminii și a adevărului, Apostolii s'au lăpădat de prejudiciile societății, ținând cont de firea și caracterul popoarelor. Astfel și noi, reprezentanții clerului și ai poporului nu ne-am lăsat dominați de prejudiciile ce se ridicaseră în potriua Ilustrității Sale noului nostru Episcop, ci desfășurând steagul pentru alegerea Pr. Sfinției Sale, l'am dus la biruință, căci țarie și sprigin aveam în clerul și poporul diecesei, care n'au dat mandatul și dreptul de a-l reprezenta în sinodul Eparhial. Prin acțiunea și procederea noastră rosolută, am dat pildă de ceea-ce factorii chemați, ai vieții publice de stat trebuie să facă și ei din partea lor, pentru a se stabili buna înțelegere și încrederea reciprocă între popoare.

Închin pentru clerul și poporul diecesei Aradului. Să trăiască, să înflorească!

Concertul.

Punctul culminant al însuflețirii și mândriei noastre naționale în cele trei zile de sărbători a fost fără îndoială concertul genialei Aurelia Cionca.

Sala mare de la „Crucea Albă” se umpluse de lume: aradani, bihoreni și bănățeni aplaudat-am și bucuratu-ne am peste măsură numai când am zărit pe copila minune, de care nici popoarele mari din Apus n'au avut și nu au... Ear' când cânta la pian și din instrumentul rece scotea accente calde, părea că se sguđuie sala de aplauze și strigătele de însuflețire.

Cu aceeași bucurie am ascultat apoi cântarea d-șoarei Felicia Beleş, vocea dulce pe care ascultându-o, par'că îți coplesese întreaga ființă. Îndeosebi a plăcut „Copilișă de la munte”.

Dna Hermina Lazar, cunoscută și apreciată noastră pianistă, a acompaniat la pian atât pe d-șoara Beleş cât și pe dl Silviu Pop, care cu arcușu-i măiestru a stărnit și d-sa vifor de aplauze.

Tinerimea o oferit atât genialei Aurelia Cionca și d-șoarei Beleş cât și d-nei Lazar, splendide buchete. De asemeni i-s'a dat neîntrecutei artiste ceasornicul de aur, din partea damelor române.

Cei dintâi cari au felicitat au fost Preasfinții lor episcopi Popea și Goldiș cari au asistat și Ei la concert. A fost apoi și fișpanul, primarul și alte notabilități maghiare.

Petrecerea.

Același public ales, a fost și la petrecerea din sala mare a pădurii, unde primul cuadril l'au jucat 160 părechi. Așa ceva nu s'a mai văzut în Arad.

Dl fișpan Fabian venise cu d-na și d-șoarele, cari au petrecut cu multă animație până după miezul nopții.

Episcopii de asemeni au înalțat nimbul petrecerii cu prezența lor.

În tot decursul serii, în jurul P. Sfinților Lor s'a format un larg cerc. Înălți prelați au făcut multora bucuria de a-i distinge întreținându-se cu ei în chip amabil. Au fost petrecuți din sală în mijlocul ovațiunilor, ear petrecerea a ținut până în zori.

În numărul nostru de mâine vom publica în întregime vorbirea ce P. S. Sa Episcopul Popea a ținut Marți în biserica episcopască din Arad.

Presa maghiară despre vorbirea contelui Tisza.

Toate foile maghiare publică articole privitoare la vorbirea ce a ținut la banchetul episcopesc din Arad contele Tisza István.

Unele, ca „Budapesti Napló”, este supărată rău, că contele și-a exprimat părerea de rău că nu știe românește.

Auzi, un ungur, în Țara Ungurească, cum poate spune asemenea lucru? Numitul ziar scrie anume:

„Se vede, că Românii numai așa încep a înțelege vorba maghiară, dacă vorbitorul se roagă de iertare că nu știe românește, cum a făcut contele Tisza”.

În numărul de Joi, „P. Lloyd” are articol de fond. Dăm aci deocamdată numai pasagiile ce pe urmă ale articolului. Ajungând a îndemna pe Români a părăsi pasivitatea, oficiosul încheie:

„În acest caz pot fi incredințați, că toți oamenii serioși și toate partidele de importanță le vor merge într-o întâmpinare

și atunci un singur ceas poate repara ceea ce fusese stricat într-un șir lung de ani.

„Dar fie curând ori numai încet, se va ajunge la un rezultat; deocamdată este lucru vrednic de mulțumită, că procesul e pornit; acum este vorba a l'promova mai departe cu seriozitate, prudență și perseverență. Căia-ce contele Tisza a început, ar trebui să fie continuat prin guvern; ear întâmplându-se asta, ministrul-president va găsi de sigur și pentru această importantă afacere o formulă potrivită”!

Teatrul român.

Seliște, 31 Iulie.

Eri s'a deschis aici adunarea generală a Fondului pentru întemeierea Teatrului Român.

Atât primirea de Sâmbătă seara cu care prilej au vorbit primpretoarele Drăghici și primarul Iordache Roșca Capitanul, căror dl Vulcan le-a răspuns cu multă iubire, cât și însuși decurgerea adunării a fost imposantă.

Îată discursul prin care dl Vulcan a deschis ședința:

Onorabilă adunare generală!

Gândul care trebuie să ne stăpânească totdeauna, în viața familială și obștească, în cercuri mai restrânse și în întruniri d'ale frunțașilor, este dorul d'a ne ridica națiunea.

Câte doruri are sufletul omenesc, nici unul nu este atât de frumos și atât de sfânt ca și acesta; căci nu poate fi nimic mai măreț, decât a-ți servi mama, a-ți face datoria de fiu credincios al ei: iubindu-o cu evlavie, ocrotindu-o de toate relele și făcându-i un traiu priincios, de care să ve puteți bucura împreună.

Dragostea mamei pentru copilul ei este cea mai puternică și cea mai trainică din toate simțirile câte a sădit firea în inima omenească. Incepe deodată cu nașterea noastră și nu ne părăsește decât la cea din urmă resufare a ei. Celelalte doruri, toate sunt vremelnice și trecătoare. Se ivesc ne înalță în lumi închipuite, apoi încetul cu încetul aripile slăbesc, sborul lăncezește și în cele din urmă se sting și pier par'că nici n'ar fi fost.

Dorul mării te încălzește numai până ce ai atins culmea, apoi strălucirea ei îți pare orbitoare și sgomotul obositor; dorul bogăției, dacă-l vezi împlinit, nu te mai îndestulește, îți deșteaptă iar alte dorințe și ești vecinic nemulțumit; dorul frumetei, care ademenește atâtea inimi tinere, cu trecerea anilor se duce și el; dorul dragostei, atât de dogoritor la început, cu timpul scade se potolește și de multe ori răcește cu totul: numai dorul mamei nu trece, nu încetează nici-o dată; numai acela ne luminează ne conține, veghiând cu atâtea bucurie la leagănul nostru, cu atât însuflețire ne încunună fruntea în luptele vieții, cu atât duioșie ne leagă ranele, cu atât compătimire ne mângăie în dureri și cu atât sfințenie ne ține pururea arzândă candela amintirii jalitoare și nemângăiate.

A nu-ți iubi mama, este cel mai mare păcat; a o părăsi și chiar a te lăpăda de ea, tocmai în vremuri de primejdie, este cea mai murdară ticăloșie; a-ți ridica pumnalul asupra ei, este a te doborî mai jos de flăcările selbatice.

Mama noastră a tuturor e națiunea: o vrednică mamă, care a îndurat mult de suferințe; iubitoare și bună, care și-a pus în cumpănă pentru noi toate podoabele; de neam mare, căci e odrazla gîntei latine, din care și-a adus comori de însușiri — neprețuite, ce alții n'au. A fi vlăstarii ei, e mândria noastră. A o iubi și jertfi pentru ea tot, chiar și viața, e datoria noastră de oameni cinstiți.

Iată cuvântul, pentru care Românul își iubește neamul, cuvântul pentru care e dator să-l iubească și pentru care desprețuiește orice momeli și nu-i pasă de câte pedeci i-s'ar pune în calea acestei iubiri.

Dragostea de neam a fost din moștrămoși chiagul vieții noastre naționale. Ea ne-a scăpat din urgiile veacurilor trecute; ea ne este și acum steaua conducătoare pe calea vieții; tot ea are să rămână în veci farmecul, care ne domnește înina și ne robește sufletul.

Poti să fii cât de sărbătorit: departe de neamul tău, de vatra ta, deodată te trezești că ți-s'a urit de toate; tălmășirea nu-ți mai face plăcere, pompa nu te mai farmecă — și afii, că impresurat de comorile tale, ești sărac, căci inima ți e goală; că în mijlocul vijeliilor sgomotoase, sufletul tău face nopăsător, — că între cei-ce te omoară cu dragostea lor, te simți atât de străn, atât de trist. În momentele acelea te apucă uritul, care te usucă ziua-noaptea și-ți deșteaptă un dor ce-ți mistue toată ființa; dorul de neamul tău, de vatra ta, care te-a născut și unde ai fost atât de fericit. Și dorul te mână să te scapi de tot ce ai agonisit, să lași pompă și mărire în plata Domnului: să te reîntorci acasă, de unde ai plecat în lume, sărac cum ai venit, dar' cu credința să găsești acolo o comoră mult mai prețioasă, mulțumirea, care să înalzească amurgul zilelor tale și să-ți redea fericirea pe care ai pierdut-o. Căci nu este în lume fericire decât numai în slaul neamului tău și nu-i pe pământ neam atât de vrednic ca neamul din care te tragi; limba dulce și armonioasă, ea limba mamei tale; oraș atât de frumos ca sătuțul în care ai văzut lumina zilei și unde ai copilărit; loc sfânt, ca și căminul părintesc, căruia te închini smerit,

Această simțire are o putere supra-omenească, o putere care ne copleseste sufletul și ne subjugă mintea, o putere care ne dă sbor nădeji și curagiu voinței noastre, o putere căreia ne supunem cu fială. Puterea aceasta se numește conștiința națională.

Conștiința națională ne spune ce suntem și ce trebuie să fim; ea ne deșteaptă mândria de neamul din care ne tragem și ne arată ce avem să facem ca fi vrednici ai neamului; ea ne învață să ne iubim graiul, obiceiurile, portul și tot ce-i al nostru: să nu le dăm pe câte comori sunt în lume; ea ne dă curagiul, ba chiar ne poruncește, să ne înfășoșăm totdeauna și pretutindeni cei ce suntem, cei ce vrem să rămânem.

Istoria veacului ni e mărturie, că poporul cu conștiința națională n'are să se teamă de nimic. Poti să-l isbești cât de crud, tot n'ai să împiedeci înaintarea lui; poti să-l nedreptățești cât de volnic, tot n'ai să poți opri avântul lui: căci conștiința națională e scutul care-l apără și tăria care-l scoate biruitor din toate primejdiile.

Volnicia poate să-i răpească tot, să-l facă rob, să-i stingă chiar viața; dar nu-i putere în lume, care să-i cuprindă inima și sufletul, care să-i năduse simțirea și să-i zugrume conștiința națională.

Datoria frunțașilor orî cărui neam este dară a deștepta, a înrădăcina și a desvolta conștiința națională. O muncă aceasta, la care trebuie să iee parte toți, căți țin să fie vrednici la cinstea obștească, dând cea mai bună parte a puterii lor. Și cine este acela, care s'ar retrage, când mama, când națiunea, îi cere spriginul? Nu-i datorie mai sfântă decât aceea față de sângele tău; nu-i mulțumire mai dulce, decât aceea că ți ai împlinit această datorie; și nu-i mândrie mai înaltă, decât aceea, că și tu ți-ai dat ajutorul la ridicarea neamului tău.

Această uriașă și dumnezească muncă, ce frământă neamurile, se face prin răspândirea culturii. Cultură de jos și până sus, eată temelie cea mai tare pentru a se

clădi pe ea viitorul unei națiuni. Cultură, eată ce avem să propovăduim noi neîncetat.

Cultura însă numai atunci poate să pătrundă în măduva vieții poporului, numai atunci poate să prindă acolo rădăcină venjoasă: dacă e potrivită firei lui, felului său de cugetare, trebuințelor sale și traiului său.

Orî ce încercare de a-i impune altă cultură, e numai o pierdere de timp și de parale, o siluire păgubitoare, care-ți ametește capul și în cele din urmă te alegi cu nimica; întocmai precum nu poți sămăna orî ce sămănță în orî ce pământ, căci aceasta nu încolțește sămănța, și în loc de rodul dorit — te trezești cu polomidă, știr și scăiești. . .

Prin urmare, singura cultură priincioasă pentru un popor, merită să i între în fire, singura pe care o pricepe și care poate să-l ridice, este cultura națională.

Cultură națională! Acestea sunt vinetele ce popoarele tinere au să le scrie pe steagul cu care pornesc în marea mișcare a renasterii lor culturale. Aceasta e și steagul nostru.

Să facem dar' acestui steag un loc de cinste în cercul familiei noastre; să-l atrănam de amvonul bisericii! să-l așezăm pe catedra școlărilor; să-l înălțăm în fruntea teatrului; fălăitul lui să însuflețească pe poeții nostri și pe toți cei ce țin în mână condeiul, penelul și dalta; să l ducem în toate petrecerile noastre; să l purtăm tot în sufletul nostru ori unde am merge și ori ce am face; să l arborăm pe piscul munților, să l vadă toți din toate părțile și să se adune sub el; pentru el să trăim și să murim; și murind, să lăsam cu limba de moarte urmașilor nostri: să l rămăie vecinic credincioși!

Măreșă privește aceasta, văzând pe toți la lucru pentru cultura națională.

Înfășărea satelor deodată se schimbă. Casa cea mai frumoasă e școala, o droaie de copii intră veseli, întimpinați de învățători harnici. Flăcăii cetesc gazete și bătrânii ascultă. Bărbații se duc în biblioteca ambulantă să-și ceară cărți de citit, scrise anume pentru popor. Fetele și nevetele lucrează pentru expoziție, sub conducerea unei coconite eșită din internat. Ear' acolo este o întrunire culturală; un tiner de la universitate, care își face vacanțele în sat, ține poporului prelegere din cele ce a învățat la școale.

La orașe frunțașii, ca niște frați de cruce, dau umăr la umăr și propășirea face minuni. Vorba ce-i conduce este: „Totul pentru cultura națională”. În fiecare casă cel puțin câte un ziar românesc. Îndeosebi damele spriginesc călduros literatura națională. Ear' casele toate cu câte-o bibliotecă în care găsești toate scrierile bune românești.

La ușa bisericilor este o cutie, cu inscripția: „Pentru cultura națională”, unde fiecare aruncă bucuros obolul său. În școale altă cutie, spre același scop, în care băieții și fetițele cu fericire își pun bănușii. În familii tot asemenea cutii te întimpină; și cine ar pute refusa pe cocoana, când te pofteste să dăruiești ceva? Te duci la restaurant ori la hoteluri românești, pretutindeni găsești pe masă cutia. Burlacii, cari n'au nici casă, nici masă, dar' se întrunesc totdeauna la același birt, și-au pus și ei în mijlocul mesei o astfel de cutie, ca să aibă între dâșii un altar, la care să se închine și care să le facă bucurie.

Și nu este nici o petrecere, unde șăgalnice fete cu ochi seducători să nu te supună unui plăcut bir pentru cutie.

Și nu este nici o nuntă, în care „jocul miresei” să nu se danseze pentru cutia culturalei naționale.

Și nu este nici un botez fără această cutie. Se și umple cu vîrf; părinții, nănașii, ba și frășiorii, toți cinstesc cu plăcere...

Și astfel unii dându-și talentul, alții obolul sau brațul: tinerimea cu rîvnă călîcînd în urma înaintașilor obosiți, — norii vremii posomorîte se risipesc și se ivește curcubeul unui viitor sînin.

La zarea lui îmi pare că vîd ridicîndu-se ca din povești și teatrul românesc...

Și cuprins de o negrăită fericire, ca cel ce și-a văzut visul cu ochii, cad în genunchi tremurînd și înalț spre cer glasul meu slăbit:

— Acum slobodește, Doamne, pe robul tău...

Salutîndu-vă cu stimă și dragoste frățească, deschid adunarea generală!

Sedința I.

După frumosul discurs al venerabilului president, primit cu furtunoase aplauze din partea publicului neîncăput de sală, ședința I. se deschide la orele 10 1/2 a. m.

De protopretor Petru Dragits salută comitetul și adunarea generală a societății în numele poporului din cercul și comuna Săliște, exprimîndu-și firma sa convingere, că teatrul național român se va realiza. Presidentul mulțumește pentru buna primire. De Zaharia Boiu, care împreună cu dl. Dr. Corneliu Diaconovich au fost excluși la această adunare din partea comitetului central al „Asociațiunii”, comunică salutările acestora. Presidentul mulțumește pentru atențiunea „Asociațiunii”, care e a se considera ca mamă a celorlalte societăți culturale românești.

Ca notă pentru ședințele adunării se alege d-nii Dr. Ilie Beu și Sever Bocu.

Nefiind de față secretarul societății, dl. S. Bocu îl substituie și dă cetire raportului general al comitetului despre mersul afacerilor societății dela ultima adunare generală încoace până în prezent.

Pentru examinarea acestui raport, precum și pentru a face eventualele propuneri necesare, se alege o comisiune de 5 membri.

Raportul cassă cetit de dl. Dr. I. Mihai, se predă asemenea unei comisiuni de 5.

Pentru câștigarea de membri noui se alege o comisiune tot de 5 membri.

Bar' apoi dl. Virgil Onișiu, vicepresident al societății, citește telegramele de felicitare sosite din mai multe părți la adresa adunării generale.

De George Stoica citește disertația „Din juneta lui Mihail Eminescu”, scrisă de Nicolau P. Petrescu.

Disertațiunea e ascultată cu viu interes, și se hotărăște să se publice în „Familia”, organul oficios al societății, și în „Anuarul” viitor.

Ne mai fiind alte obiecte la ordinea zilei, presidentul încheie I-a ședință și anunță a II-a ședință pe ziua următoare (Luni 31 Iulie) la 10 ore a. m.

Banchetul.

După vizite pe la onorații și reprezentanții comunei, s'a dat banchet în pavilionul elvețian, unde au participat peste 220 persoane. Menu a mulțumit pe toți. Cele mai alese fete din Săliște, toate în splendide costume, au servit la masă! Tabloul ce se oferia era admirabil. Domnișoarele acestea așa de nobile și generoase, s'au și eternizat într'un tablou fotografic.

Toastele au fost:

De I. Vulcan pentru M. Sa Monarchul. Dr. Calefariu pentru președinte și comitet.

V. Onișiu, într'un entusiast cuvînt a apreciat valoarea Săliștei și a închinat pentru Sălișteni. Dr. Mihai a închinat pentru delegații comitetului „Asociațiunii”. Droghici pentru oaspeți. — Z. Boiu pentru conlucrarea comună a tuturor societăților culturale. Dr. Frâncu a descris importanța faptului, că fetele din Săliște au servit la masa de banchet, și laudându-le după merit, a închinat în onoarea lor.

G. Dima a vorbit pentru aranjeri; N. Ivan pentru distincții dascăli din Săliște.

Banchetul s'a terminat la 5 1/2 ore d. am.

Dela banchet publicul a mers la expoziție, care se afla în școală și care arăta prezentul și trecutul industriei casnice a femeii române din Săliște.

Concert și teatru.

La orele 8 seara „Reuniunea română de cântări din Săliște” a dat un succes concert urmat de o reprezentație teatrală.

Spațiosul pavilion era prea mic ca să încapă atîta lume aleasă de Români; mulți au fost siliți să asculte de afară.

Mulțimea ascultătorilor era recrutată din toate unghiurile locuite de Români: din România, din Bucovina, din Banat și Ungaria.

Toți membrii Reuniunii erau îmbrăcați în pitorescul costum săliștenesc.

Corul dirijat de dl. învățător Iuliu Orișan a cântat cu o vioiciune românească, cu o precizie și corectitate vrednică de laudă.

La insistența publicului mai multe cântece au fost repetate.

După concert s'a reprezentat comedia „Idil la țară”, localizată de d-na Maria Baiulescu. Ca și concertul a succes și reprezentația.

După reprezentație a urmat dansul, început cu mîndre jocuri naționale. Noaptea întreagă rivalisau dansurile moderne cu jocurile naționale (și în special săliștenesti), precum fermecător se am stecau și toaletele elegante cu și mai elegantele costumuri săliștenesti. — Jocul a ținut până dimineața.

Sedința II-a

S'a ținut Luni, dela 10 1/2 ore înainte de amiază, sub același presidiu. Notarul Sever Bocu citește procesul verbal al ședinței prime, care se verifică. Vicepreședintele Virgil Onișiu dă cetire depeșelor de felicitare sosite dela încheierea ședinței I încoace.

Comisiunea emisă pentru censurarea socotilor raportează prin referentul său Dr. Nicolau Vecerde, că socotelile se află în ordine exemplară, că averea societății cu ziua de 18/30 Iulie 1899 este de 127.266 fl. 18 cr. Pe baza acestui raport și la propunerea comisiiei, comitetului și cassarului se dă absolutiu pentru gestiunea anului 1898/99, și se enunță, ca pe viitor, deodată cu subșternera socotelilor de pe anul expirat, să se prezenteze adunării generale spre pertractare și încheiere un proiect de buget pentru anul proxim; totodată comitetul se invită, ca în decursul anului proxim să încasseze pretensiunea de 100 fl. ce o are societatea la dl. Dr. Nicolau Șerban și deputat dietal, încă din 1897.

Comisiunea pentru înscrierea membrilor noi referențiază prin referentul său Constantin Herța despre noii membri înscriși cu ocaziunea acestei adunări generale. Anume: se declară membri fondatori cu 100 fl.: Dr. Nicolau Vecerde adv. în Sibiu; Dr. Zosim Chirtop adv. în Câmpeni; Cassa de păstrare, reuniune în Săliște; Comuna politică, Săliște; Comuna politică Gurarului și comuna politică Galeș.

Comisiunea pentru examinarea raportului Comitetului, prin raportorul său dl. Nicolau Ioan, constată, că activitatea comitetului și în anul expirat a fost plină de zel și de roade bune.

Raportul comitetului despre activitatea sa în anul expirat se ia spre știință și se exprimă mulțumită protocolară comitetului pentru abnegațiunea și zelul dezvoltat întru promovarea scopului societății, ear pentru perderile îndurate în anul expirat prin trecerea din viață a membrilor: Metropolitul gr. or. rom. Miron Romanul, Toma Galetariu, Alexandru Filip și Valeriu Bologa, adunarea își exprimă condolențele prin ridicare. Adunarea invită apoi Comitetul să continue cu instituirea bărbatilor de încredere în flecare pentru românesc, și să urmeze deasemenea cu lucrarea literară desfășurată cu bun succes în anul expirat; ear secretarului îi votează pentru anul viitor un pașal de cancelarie în suma de 100 fl.

Se decide apoi, ca în anul 1900 Societatea să-și țină adunarea sa generală în Arad, avînd comitetul a se înțelege în privința timpului cu inteligența din acel oraș.

În locul decedatului Valeriu Bologa, adunarea generală aclamă de cassar al Societății pe dl. Nicolae P. Petrescu din Brașov.

Cu acestea ordinea zilei fiind încheiată, președintele cu cuvinte emoționate mulțumește adunării pentru interesul viu dovedit și astădată față de societate; laudă căldura cu care a fost îmbrățișată societatea în Săliște și declară adunarea generală din Estan de încheisă. Vorbirei președintelui îi răspunde Dr. N. Calefariu, mulțumind comitetului pentru onoarea ce a făcut comunei Săliște prin ținerea adunării aici. Astfel adunarea se termină într'un entuziasm general și cu vii aclamațiuni la adresa președintelui dl. Iosif Vulcan.

Conferența Interparlamentară.

Din Christiania ziarele bucureștene primesc următoarele știri despre deschiderea conferinței interparlamentare:

Ni s'a făcut o primire strălucită de către o excedră compoasă din mai multe vase.

Orașul este pavozat.

Aci se ține întrunirea delegaților.

Mîne va avî loc deschiderea conferinței și recepțiunea la președintele consiliului de ministri.

Pe de altă parte ziarul „Universul” primește din Cristiania următoarea telegramă:

Astăzi a avut loc reuniunea delegaților conferinței interparlamentare.

Contele Apponyi propune o adresă de felicitare către guvernele cari au fost reprezentate la conferința desarmării din Haga.

Marenarto, delegatul Spaniei; Labiche, delegatul Franței și Porumbaru, delegatul României, combat redacțiunea făcută de Apponyi.

Labiche propune alegerea unei comisiuni, care să facă o nouă redacțiune a adresei.

Această propunere e admisă.

ULTIME ȘTIRI

Plecarea P. S. Sale Episcopului Popea. Mercuri, cu trenul dela 11 oare, P. S. Sa Episcopul Popea a plecat din Arad, însoțit de P. C. Sa arhimandritul Filaret Musta și de venerabilul M. Popovici, protopop al Orșovei.

La gară a fost petrecut de P. S. Sa Episcopul Goldiș, precum și de toți acei cari îl ieșiseră Luni înspre întîmpinare. Despărțirea a fost foarte cordială.

Cercetarea în furtul lui Krivány e încheiată. Judele de instrucție din loc, Nyíri Géza a isprăvit acum cu ascultarea tuturor martorilor în afacerea furtului de un milion coroane al lui Krivány. Din rezultatul cercetării reiese ca lucrul sigur, zic foile patriotice, că Krivány, deși n'a spus numele nici unui complice, totuși nu el singur a săvîrșit furtul din banii săracilor.

Tot ca un rezultat al cercetării rămîne și întrebarea sau mai bine bănuiala: unde să fie puși banii furați? căci la întrebarea ce i-sa pus în privința aceasta Krivány sau nu răspundea de loc, sau răspundea de tot incurcat. Se poate dar' că banii sunt ascunși de cineva, ceea-ce poate încă să iase la iveală. Pentru-ca să poată căt mai îngrabă începe pertractarea finală, tribunalul din Arad s'a adresat la ministrul-president Széll, să mai trimită încă doi experți pentru grabnica încheiere a cercetării. E probabil, zic foile magiare, ca pertractarea finală să se țină în Noiembrie sau în Decembrie anul curent, în noul palat al justiției din Arad.

Afacerea Dreyfus. Paris, 4 August. Cîteva ziare revisioniste (dreyfusiste) scriu, că generalul Mercier (fost ministru de resbel pe timpul osîndirii lui Dreyfus) va face înaintea tribunalului militar din Rennes următoarea declarație: Conte Mûnster (ambasadorul german la Paris) mi-a comunicat dovezile vinovăției lui Dreyfus, dar cu condițiunea, că le voi păstra taina; din vorbele lui însă am putut recunoaște, că va desmînji mărturisirea mea, dacă numele lui îl voi amesteca în afacere.

„L'Intransigeant” spune, că gener. Mercier s'a exprimat înaintea unui ofițer de grad înalt, că Dreyfus va fi osîndit, fie în ședința publică ori secretă. Generalul va mărturisi toate și va dovedi vinovăția lui Dreyfus.

Precum este informat „L'Eho de Paris”, călătoria ministrului de externe Delcassé la Petersburg (întreprinsă la 2 August. R. „Tr. P.”) stă în legătură cu impregiurarea, că la pertractarea procesului Dreyfus înaintea tribunalului militar din Rennes pot să fie spuse niște lucruri, care ating Rusia.

Dr. Kronawetter. Viena, 3 August. Cunoscutul șef al democraților din Viena, deputatul în Reichsrath. Dr. Kronawetter se luptă cu moartea.

BANDERIUL.

În cercurile străine din patrie despre țeranul român se vorbea ca și despre o hordă de sâlbateci, și unde îl întâlnea, cea din urmă șovartă își bătea joc de el.

De când s'a pornit cetirea foilor noastre, poporul în scurtă vreme văzu că aici nu-l vorbă de lupta pentru Tandra ori Manda, ci de lupta pentru mai bună soartă a poporului și cu sete începu a umbla la adunări politice. Lumea, care cunoștea numai din văzute pe Român, ori nu și-a dat silința să-l cunoască sufletul, a rămas uimită de bogăția de însuflețire și înțelegere a poporului, despre care credea că nici simțiri omenești nu are.

Am ținut să ne înfățișăm odată într'un tablou viu tinerimea, și privilegiu mai potrivit de cât instalarea unui episcop și loc mai potrivit decât Aradul nu era.

Oăci aici ne urăsc mai mult, aici e cuibul fanatismului și numai aici stăm om la om în față cu ei și zi de zi. În Arad nu se croiește politica pe hârtie, ci cu pumnul. Vină aici, cine vrea să știe, că ce e războiul social.

Comitetul arangiator prescrisese și condițiunile cailor și ale călăreților: Calul să fie de 15 pumni, — suna cerculara comitetului arangiator, — să fie apoi acoperit cu cergă încinsă cu chingă, și fără șea, gătit după obicei românesc. Și obiceiul e în cele mai multe părți, că fetele găsesc caili călăreților de nuntă, cu câte mărăm și covoare românești pot, căci e mândria fetelor ca cavalerul ei să fie frumos și să fie ales după păr.

Ear' călărețul, suna mai departe rânduiala, să aibă căciula neagră împodobită cu frunză de stejar și spic de grâu, unde sunt costume călășerești în acelea să vie cu zurgălăe cu tot, ceialaltă în portul alb al comunei, tot cu căciulă.

Aceia, cari nu cunosc poporul nostru de acasă, susțineau că prin această restrângere e zădărnicit banderiu, căci de unde atâția cai zdraveni și căciuli și câte toate. Dar' știau cei cari făcuseră planul nu numai aceea ce au sătenii noștri în casele lor, ci și în grajdurile lor și zimbiau la nedumeriri, siguri de surprinderea ce o să facă lumii în ziua intrării noului episcop Iosif Goldiș în Arad.

Când apoi presidentul banderului R. Ciorogariu avea deja înscințați 650, se îngrozî lumea că ce o să facă acele sute de cai în tumultul zecilor de mii de oameni. „Aici se întâmplă moarte de om“, își șoptea lumea îngrijată și poliția pusă pe grijă. „Nu o să fie nimic, d-le căpitan“, îl asigură dl R. Ciorogariu; „poporul nostru vine la sărbătoare și el este cel mai bun disciplinator al său.“

Cu toate acestea poliția își postă la gară, la casa orașului și la casarma de pompieri medicii cu ambulanțe, ear' comitetul nostru avea trei doctori, pe domniul Dr. Demian din Arad, Dr. Vessé din Socodor și Dr. Bodea din Viena, pregătiți, cu bandage în giurul banderului.

Ralierea s'a întâmplat pe locul tîrgului, unde după instrucțiunile date sosia comună de comună sub conducerea unui vîtav, în șir de patru, așa că câte comune, atâtea escadroane. Vîtavii erau aproape toți fosti soldați, cari își conduceau banderiu înaintea arangiatorilor și înștiințau cătănește: numele vîtavului, apoi comuna și numărul călăreților, cari până duminecă erau 714. Arangiatorii de loc îi împărțiau unde să potriveau cu caili și cu portul. Nici jumătate de oră, cât îi trebuie unui regiment de cavalerie, n'a ținut, până-ce cortegiul a fost încheiat și gata de drum.

În fruntea banderului erau 100 ie călușeri, aleși cei mai frumoși feciori ai cai din sat, și o mare vorbă, când vezi 100 de feciori de ai noștri pe ales, că feciori ca noi nu mai are nime. În fruntea călușerilor era Luca, fiul fruntașului nostru din Arad, Mihail Raicu, fost sergent de husari, pe un sdravên sur, care purta în legănate pe mîndrul fecior ce ședea ea crescut pe el; mergeau faloși Aradani din Pârnea.

A urmat apoi după acest fermecător grup celelalte grupe de călușeri, tot sub vîtavii lor. Peșcanii cu sdravenii lor cari și cu fercheșul vîtav; dar' îndată își feră privirea Felnecanii cu eșarpele lor roșii și caili spumegători, sub ei; când vezi apoi pe Semlăcani, ai vră să te faci în două și să îți îngrași ochii și pe unii și pe alții, dacă nu îți-ar sări bălaurii aceia de Seșinani și nu te-ar fura cu ochii până vezi un colos de armăsar sur jucând sub un june din St. Miclăușul mic, care-și desmeardă calul. Și Cherechiul, despre care câmpenii prin Cenad și Arad ar zice că ce? și ei au cai? Au arătat că au și încă ce cai și ce feciori și ce podoni de trupă știu alcătul!

Și acum se deschide la distanță de 10 pași o nouă coloană, coloana porurilor sătenești. Mai înainte Nădlacul și Cenadul cu 30 de călăreți.

La acestia ai văzut vîtavul un frumos brun și apoi n'ai mai văzut pe nimeni mai cal câte de 16—17 pumni în avînturi, de credeai că joacă cadrul. Între ei cal de rasă de mare valoare. Apoi Peșcanii, de nou acum în alta grupă de port sătenești înfrunau caili aleși. Șirul lor îl încheia un băiat abia de 14 ori 15 ani, care sta ca pironit pe un armăsar ce-și mânca zebelele să ducă copilul în lume, dar' copilul era stăpân peste el. Când eată o ceată nu mare, abia pe 15 călăreți aleși și după formă cai de alergari. Ușori ca paserile. Erau Băttmenii falnici pe rasa lor de cai.

Și Miclăca să se lase fără steag, ei cari au versat sânge pentru el? Doamne păzește! Și-au făcut anume de ocazie un steag albastru cu pîntelii galbene etc. și cu inscripția să trăiască noul episcop Goldiș. Când intrară în piața de raliere 48 de călăreți în șir de patru și cu stegarii în frunte, uitară și arangerii de datoriile lor și la ei! cine sunt cu steag? Uncheașul rîzînd le răspunde: da cine poate fi, decât Miclăcanii; doar ei au merite pentru steag

Când vedă apoi Mîndrulocanii efectul ce l'au produs Miclăcanii cu steagul, hop în galop și ei înainte. Și într'adevăr, ai avut ce vedea: vîtavul cu o eșarpă roșie cu inscripția Mîndruloc, după el o trupă de treizeci împodobiți, și caili și călăreți, în flori de numai picioarele cailor se vedeau, ear după ei vecinii din Cicir și Sămbătenii, la fel împodobiți! Și după ei Bodroganii.

O altă grupă a cercului Chigineu-Șiria cu Curticeni, Măcenii, Șiclămanii, Comlășeni, R. Vârșandani, Șimăndani, care cu 15, care cu 40—50 avea chipul cavaleriei grele, cu cai mari și tari și cu niște feciori tot ca paltinii. Cea mai serioasă grupă, care grija de cai și-și ținea în poziție largul lor piept.

În urma lor o mică grupă de 15 călăreți, care avea un deosebit colorit, era grupă Sinitenilor. Cine vi-a gătit cai? îi întrebă, Fetele, fu răspunsul. — Iată cum. Fruntea fiecărui cal acoperită, cu ochi cu tot, de câte-o mărămă legată pe sub barba calului, ca să stea strînsă, apoi pe grumaz și de o parte și de alta mărămii pistrițe, căcate și slobozite în valuri, pe cal măsariu alb, lucrat pe gherghes și cu cergă, care de care mai frumoasă. Ei dădeau aspectul obiceiurilor de pe luncă cu tipurile sdravene ale luacailor.

Și iarăși Șeganii cu Găienii pe cai albi îmbrăcați în flori, arătau că Românii nici chiar în oraș nu se lăpădă de obiceiurile sale românești, ci mai ales cu mândrie se poartă românește în mijlocul potopului de străini din Arad.

Banderiu s'a încheiat apoi cu consătenii părintelui episcop Goldiș, cu Socodorenii, cari iarăși înfățișează alt soi de originalitate și adică: călăreții erau îmbrăcați în portul Socodorului, alb și cu cojoacele lor scurte, cusute cu flori și aruncate de umeri, pe niște sprinteni cai, înainte suri apoi roșii, dintre cari ș se călăreți, între cari erau trei nepoți de ai episcopului, pe șese suri ca scoși dintr'o găoace făceau garda trăsorei episcopicești.

Ochiul deprins a cunoscut la întâia mișcare de probă de e locul tîrgului, că aici nu se va întâmpla nici o nenorocire, căci băieții cu atîta siguranță ședeau pe cai și îi dirigiau, încât s'a văzut că sunt totodată și buni călăreți.

Banderiu a ieșit la pădurea în defileu înaintea cortegiului de căruțe. Înaintea lor căroța căpitanului orășenesc și a dlor R. Ciorogar și Sava Raicu, trasă de doi admirabili armăsari ai proprietarului din Pesac, Mihail Ardeleanu.

După banderiu a urmat căruța dlui Truța, Petrovič și Russu Șirianu și apoi eleganta trăsura a proprietarului din Arad, Iosif Dobru, trasă de patru cai frumoși suri cu cari ținea zelul nostru fruntaș să aducă pe noul episcop. Dl Dr. Oncu ședea în trăsura episcopicească. După aceasta alt elegant echipagiu de patru admirabili roșii ai proprietarului nostru Mihail Ardelean din Pesac, care a dat șese cai pentru două căruțe și opt pentru banderiu. În echipagiul acesta ședea părintele Mengra cu părintele protopop Vasile Beleş. După dîșii nesfîrșitul șir de căruțe.

Acest cortegi a trecut prin mijlocul străzii mari, tescuită de oameni, începînd dela gară până la biserică, cari formau spalirul intrării.

Lumea, care aștepta cortegiul, a rămas uimită de frumuseța uniformității, toți în căciulă de miel cu spic de grâu și cu frunză de stejar pe ele, și în portul alb românesc, brunele fete dădeau un soi de cavalerie cum lumea n'a mai văzut. Și mîria impresia că veniau cîntînd, în schimb, cîntece românești.

Dintr'o surprindere în alta trecea publicul, care n'avea alt cuvînt, decât cuvîntul uimirei că așa ceva n'a mai văzut și nu s'a mai pomenit un banderiu ca acesta. Șirul a ținut dela intrarea în oraș până la Crucea albă.

Tinerimea postată pe locul vechi promeneau arunca flori în căruța episcopului.

Până când episcopul și-a făcut rugăciunile, banderiu a înjurat pe la seminar, piața Kelemen și pe strada Szt. István a revenit eară pe piața Tökölly unde s'a săvîrșit cel mai drăgălaș tablou. Episcopul anume din căruța a privit defileul banderului, iar defileul s'a făcut așa, că fle care comună a trecut în șor, cu căciulile ridicate în mîni și cu „să trăiască“ pe buze, după obiceiul armatei române.

Și minunea minunilor, că în o așa mare călărească nu s'a întâmplat nici o nenorocire, dar absolut nimic. Un cal să se fi spălat, un om să fi căzut ori să fi atins copita calului pe cineva, Doamne ferește! Străinii veniau și admirau poporul atît de disciplinat, încât ar fi făcut cînte unui regiment de cavalerie, și ziceau că un regiment de cavalerie cu cai dresați n'ar fi putut trece printr'un atare vîrtegiu de oameni fără accident, și mai ziceau: ce frumoși flăcăi, ce mîndru tip de popor și ce pitoresc tablou face cavaleria română, ear

lumea românească, cuprinsă de mândria națională, se mira ea însăși de frumuseța ei atunci, când se prezentă în adevăratul ei tip.

E de demnitatea și mândria noastră națională, ca această primire să fie vrednică de un episcop și strălucită în fața neamurilor străine din Arad, ca să se știe, cum își prețuiește poporul biserica și pe căpetenia ei și cum știe să-și dovedească alipirea de biserica străbună, zicea comitetul arangiator în cerculara sa. Suntem mîndri de poporul nostru, care înțelege ce va să zică a se arăta înaintea lumii ca și cîinstitor al bisericii și iubitoriu de neamul său, prin ce și-a atras admirația neamurilor străine și a făcut ca mulți să-și schimbe părerea cea rea despre el.

Noi îi aducem mulțumita noastră, pentru-că ne-a ascultat și îi urăm să trăiască și să înflorească.

Adunările Slovacilor.

În numărul de Dumineca trecută am publicat notița privitor la opreliștea din partea autorităților, a adunării slovace, convocată pe ziua de 30 Iulie la Stara-Tura (Ô-Tura) în comitatul Nitrei; opreliștea făcută „în urma protestului mai multor cetățeni patrioți“, cari declaraseră dinainte adunarea ca „panslavă“.

Eată unele din motivele opreliștei orînduite de către oficiul fîolgăbirului de la Văg-Ujhely:

„Anunțarea adunării nu o iau la cunoștință și ținerea adunării o interzic din oficiu, căci:

„Atît din subiectele de discutat și de aduș concluse asupra lor, precum și de pe numele vorbitorilor anunțați reiese, că la adunare se pregătește a se manifesta un curent politic, care este pe deplin menit a împărtăși printre popor sîmînța nemulțumirii (!), a atîta spiritele, eventual a dărîma o-dinea legală și a pricinui agitațiune contra ideii de stat național maghiar — mai ales în orașul Stara Tura, care comună este atît de mult expusă din punctul de vedere național

„Considerînd apoi, că despre legea naționalităților are de gînd să vorbească preotul evanghelic L. Ciulik, ale cărui principii naționale—slovace adică „panslave“ în deoște cunoscute, și păreriile exagerate îndreptate contra ideii de stat național maghiar deșteaptă temeri, că vorbirile ce s'ar rosti la adunare atît de cătră dînsul, cît și de cătră ceialaltă vorbitori ar fi în stare să provoace amestec oficial, care amestec apoi ar amenința nu numai mersul regulat al adunării, dar, eventual ar putea trîi adunarea la o astfel de atitudine, care ar trage după sine intervenirea cu putere armată,

„Însfîrșit avînd în vedere, că, după declarațiunea cetățenilor patrioți ai comunei mare din St. Tura, ce mi au înaintat-o, ei nu „proabă ținerea adunării populare... din punctul de vedere al politicii naționale maghiare... se roagă, ca adunarea să fie oprită“...

Pentru toate acestea slujbașul din Văg-Ujhely „nu dă voie“, etc...

Și că și cine-s aceia „cetățenii patrioți“, după pofta cărora s'a călcat „legea, dreptul și dreptatea“? Cu toată presiunea nemăsurată administrativă, din cei 6000 locuitori ai orașului n'au putut strînge mai multe de cît 30 iscălituri. Și încă ce iscălituri! — zice corespondentul; notarul, scrietorul, farmacistul, matriculantul, dascălul dela Kisdedovoda, toți cei-ce sorb din gîhialul oficial, pe urmă întreagă nația recipiată... și numai 4 adevărați cetățeni — rătăciți“...

Preotul Ciulik, în numele convocatorilor s'a adresat telegrafic la ministrul president, n'a primit însă răspuns până Duminecă.

NOUTAȚI

Arad, 4 August n. 1899

Barbariile dela Măcaș. Devine din zi în zi tot mai vestită comuna aceasta în urma sălbăticiilor săvârșite acolo de domni fără suflet față de câțiva bieți oameni nevinovați. Acum zilele acestea o deputațiune a reprezentanței comunale s'a dus la vicișpanul comitatului Comorn, spre a-i spune din nou plângerile satului față mai ales cu notarul. Au cerut cu toată hotărârea, ca sălbatecul notar comunal Göbel să fie dat odată afară din slujbă, căci oamenii nu-l mai pot suferi acolo, unde stă și azi, fără ca să i-se clătine nici macar un fir de păr. După pusele deputațiunii, spiritele din comună stăta sunt de învrăjbite în contra notarului și a judeului, că reprezentanța nu mai poate lua nici o răspundere pentru cele ce se pot întâmpla în comună, dacă în scurtă vreme acei doi slujbași tirani nu vor fi dați afară din locurile ce le ocupă. — În absența vicișpanului, protonotariul a dat deputațiunii răspuns liniștitor.

Din administrația Măcașului Lunia trecută între suferințele temnițelor a fost condus într-o celulă din „Csillagbörtör“ din Seghedin un domn elegant, fost ofițier și mai elegant la sedria orfanală din Măcaș. E vorba de Csala Ferencz, defraudant al asesor, care a purtat rolul principal în panama de la Măcaș.

Excortat acum la Seghedin, Csala a fost interogată din nou din partea procurorului și a judeului de instrucție.

Aastă, în Măcaș cercetarea în urma furtului decurge în chip febril, și îndată ce se constată oficios mărirea sumei defraudate, cuconul Csala va ajunge înaintea tribunalului.

Nu mai puțin interesante sunt stările de lucruri și la magistratul din Măcaș. În timpul de față orașul nu-și are primar, fiindcă dumnealui (Széll György se cheamă) își caută sănătatea „sdruncinată“ pe malurile Balatonului. N'are exactor, fiindcă Bonkovic János și-a luat ultimul bun rămas de la oficiul său neglijent. N'are nici inginer, pentru-că e dus și dînsul în altă parte.

La sedria orfanală agendele asesorilor sunt purtate de substituți, deoarece ce un asesor e suspendat din partea autorităților administrative, ear' altul e dat acum pe mîna justiției. Protocoliștii și archivarii sunt amovați pe timp neprevăzut și în locul lor isprăvesc lucrurile mîni începătoare. Fiscalul e pus sub cercetare disciplinară. — Și în complicația acestor stări de lucruri s'au ivit acum *nouve sensații*.

Foiaș maghiară de acolo are știre pozitivă, că în cursul săptămânii trecute — un întreg dosar de *nouve decouvertes* și acuze s'a dus din Măcaș de-a dreptul la ministerul de interne.

Noua acuză este îndreptată acum în contra unui personaj mai înalt, care stă de-așupra celor puși sub cercetare. De aceea Măcașul întreg stă curios să vadă rezultatul noului raport către ministru; și aceasta cu atât mai ales, că din panamale Măcașului ar ajunge și acelea ce se știu deja: *Patru cercetări disciplinare, trei suspendări și o arestare* — fac doară și de almintrelea un record destul de frumos într'un singur sezon. Se vede însă că Măcașul nu-l ajung acestea. Și de ce s'ar lăsa el oare mai pe jos de vecinul său — Arad?

Moarte la mormântul lui Petőfi. Am spus în numărul ultim, că Dumineca trecută, cu prilegiul sîrbărilor jubilarie ungarești la mormântul poetului maghiar Petőfi în Sighișoara, teatralistul ungur Kovács

Gyula, în decursul declamării unui vers de sîrbătoare, a căzut lovit de soare, ori, după cum spuneau foile maghiare, cuprins de focul exaltațiunii în declamarea versului. Cine mai știe! Destul, că de atunci bietul Kovács s'a luptat mereu cu moartea până Mercuri seara pe la orele 8, când — după cum se telegrafează din Sighișoara, — teatralistul declamator și-a dat sufletul între dureri mari. — Reposatul a fost unul din cei mai vestiți trageđiani ai teatrului maghiar.

Muncitorii aradani în România. O foaie maghiară din loc spune, că douăzeci muncitori fauri din fabrica de vagoane din Arad se duc în România, unde vor căpăta de lucru la o mare întreprindere de petrol de acolo — Tot e bună România și pentru neamul „patrioților“ noștri.

Mare nenorocire pe calea ferată. Luna trecută până-n ziua o mare nenorocire s'a întâmplat pe calea ferată în apropiere de orașul Klagenfurt (Carintia). Un tren accelerat, la o distanță de doi kilometri dela stația Rückersdorf, avînd să facă o comitură repede, a derailat atât de cumplit, că afară de mașină și de trei vagoane dela urmă, — toate celelalte au eșit din șine, ear' trei vagoane de clasa a II-a, pline de călători, s'au prăbușit într-o adîncime de 20 metri, sdrobîndu-se cu desăvîrșire. Vaiețe groznice și țipete înfrîntoare străbateau prin întunecul din adîncime. De sub ruinele vagoanelor au fost scoși vr'o 20 greu răniți și doi morți, dintre cari unuia i-s'au despicat amîndouă picioarele de cătră trup. — Cei mai greu răniți au fost duși la Klagenfurt, ear' ceilalți la Viena. În urma catastrofei se rupseseră chiar și strmele telegrafului așa, că abia după un restimp de trei ore dela nenorocire au putut fi înștiințați să vină în ajutor un tren nou și vr'o 13 medici cu personalul dela trenuri.

Mulțumită publică Doamna vîd. Maria Valtner, născută Cosma, din Beiuș, — care și până acum de nenumărate ori a dat dovezi despre marimimozitatea sa față de instituțiile bisericești noastre ort. rom., a donat capelei internatului nostru diecesan din Beiuș, un rînd de ornate preoțești în preț de 80 fl., — pentru care fapt marina mosimlîm de datorință plăcută a-i aduce și pe această cale mulțumita cea mai profundă.

Beiuș, 18 Iulie 1899.

Nicolau Diamand i,
profesor-catichet gr. or. român.

Intîmpinare Dintr'o scrisoare mai lungă ce dl. Inv. Buștea din Socodor ne trimite spre publicare, scoatem următoarele: „In nr. 118. a. c. în rubrica: „Examene“, un domn raportor scrie și despre rezultatul examenelor din Socodor. — La calculul nu fac reflexiune, căci a clasificat dl. protopresbiter ca inspector de școli e competent. Dar amintindu-se acolo, că eu am întreat din carte respective din manual, mă simt necesitat a-i spune d-lui raportor, că a greșit, deoarece ce aceea ce am ținut în mîna, n'a fost manual, ci planul de „învățămînt“.

„Eu cred însă și dl. raportor, dela examinarea studiului religiunii încolo, nici acest plan de învățămînt nu la mai văzut în mîna mea; nici aceea nu pot presupune despre dl. raportor, că la examinarea din studiul religiunii m'a bănuat că doară aș fi examinat pe vr'un elev numai aceea ce a știut, pentru-că bine a văzut, că d. e, despre Iosif, Moise, etc. etc. au vorbit mai mulți elevi, „schimbînd“ cu vorbele lor proprii. — Spre mîngîierea d-lui raportor notific, că încă nimeni până aci n'a văzut în examen la mine carte sau studiu în mîna mea. — Aceasta pur și simplu a fost acum o întîmplare fiind de tot mult materialul propus. — Dl. raportor, precum vîd însă, chiar ce a mai meritat a lăsa între paranteze, și anume: tributul recunoștinței față de

progresul învățătoarei Silvia Nădăban de la asilul de copii, care într'adevăr totdeauna a pus în admirare pe asistenți prin prestațiunile sale. Socodor, la 16 Iulie v. 1899. Buștea.

Luptă de șac — mortală. Se vestește din Timișoara, că un anume Fekete András, student în drept, jucînd o parte de șac într'o cafenea de acolo, de-odată și fără veste a scos din buzunar un revolver și l-a descărcat asupra sa, rîndu-se de moarte. Se zice că în urma unui atac de nervi a comis acest fapt îngrozitor.

Petreceri și producțiuni. Primim următoarele invitații: Invitare la concertul împreună cu petrecere de joc ce se va aranja Duminecă în 6 August 1899 st. n. cu ocaziunea adunării generale a despărțimîntului „Oravița“ al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“ cu concursul corului vocal din Cacova în locul destinat pentru ținerea adunării (curtea d-lui comerciant Toma Stanca Cacova) în favorul fondului „Asociațiunii“. După concert joc. Intrarea de persoană: pentru se-zut locul I. 1 fl. II. 60 cr. III. 40 cr.; pentru stat 20 cr. Începutul la 8 1/2 oare seara. Comitetul arangiator.

Invitare. Inteligența română din Pianul-Superior și giur invită cu toată onoarea la petrecerea de vară, care se va aranja Duminecă în 6 August 1899 st. n. cu ocaziunea adunării despărțimîntului „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“ în grădina școlii, la timp nefavorabil în sala cea mare a școlii gr. or. din Pianul-Superior. Venitul e destinat pentru înființarea unei biblioteci școlare în Pianul-Superior. Pianul-Superior, 24 Iulie 1899. Comitetul arangiator Prețul intrării: de persoană 1 coroană, de familie până la 3 membri 2 coroane. Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe calea sîrăstică.

Invitare la petrecerea de vară ce se va ține Duminecă, în 6 August st. n. în „Poduri“ în favorul sf. bisericii gr. cat. din Cămpeni. Comitetul arangiator. Începutul la 2 oare d. a. La cas de timp nefavorabil petrecerea se va ține în ospătărie la „Kerczo“ la 7 oare seara. Pentru beuturi și victualii se va îngriji ospetarul Kerczo, și pentru cazul când petrecerea se va ține în „Poduri“. Prețul intrării de persoană 1 fl., de familie până la 3 membri 1 fl. 50 cr. Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale sîrăstică. Cămpeni, Iulie 1899.

374 szam.
1899

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszék 1899. évi 7587 számú végzése következtében Lázár György, aradi ügyvéd által képviselt „Victoria“ takaréks. és hitelintézet javára Kriszta Mikulase, Popovics János és Herbei Mikulase ellen 270 frt. s jár. erejéig 1899. évi június hó 17-ikén fogatatosított kielégítési végrehajtás útján le és felül foglalt és 1045 frtra becsült következő ingóságok, u. m.: szin, kolna, ökrök, ökörszékér, szórórosta, lovak, lószékér, tehének és borjúk nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a n.-buttyini kir. járásbíró 1899-ik évi V. 198/2 számú végzése folytán 270 frt. tőkekövetelés, ennek 1899. évi április hó 23. napjáról járó 6% kamatai, 1/3% váltó díj és eddig ősz szesen 48 frt 35 krban bíróság már megállapított költségek erejéig Hodoson, adósok lakásán leendő eszközzésére 1899. évi augusztus hó 8. napjának dél utáni 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjelgyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107 és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legutóbbi ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságok kat mások is le és felülfoglaltaták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt N.-Buttyin 1899. évi július hó 26 napján.

Klausner.
kir. bírósági végrehajtó.

Contra durerii de cap

CEL MAI BUN MEDICAMENT

este

CAPTOLIN-ul

Se poate căpăta în toate apotecele și drogăriile.

Depozitul principal pentru Ungaria-sudică se află la

VOJTEK și WEISZ

în Arad.

ECONOMIE.

Grâne.

2 August.

	Arad:	B.-Pesta:
Grâu vechiu fl.	7.80—8.20 fl.	8.90—9.20
„ nou „	7.40—7.80 „	
„ Oct. „	— „	8.49—8.60
Cucuruz Aug. „	4.45—4.65 „	4.69—4.79
„ vechiu „	— „	4.60—5.25
Orz vechiu „	5.60—5.80 „	5.70—7.—
„ nou „	4.40—4.60 „	5.55—5.57
Săcară Iul. „	5.80—6.— „	6.90—7.15
„ pe Oct. „	7.50—7.70 „	6.74—6.75
Ovăs Iul. „	4.60—4.70 „	5.85—6.00
„ Oct. „	— „	5.47—5.48

Cursul pieții din Arad.

Din 2 Iulie n. 1898.

Hartie-monetă română	Cump. fl.	vînd	9.51
Lire turcești	—	—	—
Imperial (15 R. aur)	18.90	19.—	—
Ruble rusești 100 a	126.—	127.—	—
Galbeni	5.58	5.68	—
Napoleon-d'or	9.48	9.55	—
100 Marcs germane	58.50	58.95	—
Livre sterling	11.90	12.50	—

Spirit:

29 Iulie.

Spirit rafinat; cu toptanu	55.50
„ „ cu micu	56.50
„ brut cu toptanu	54.50
„ „ cu mic	55.50

Porei:

(Piața Steinbruch)

19 Iulie.

Ungare; greutate:	
bătrâne 320—380 kg.	40—42. or. p. kg.
tirere 320—390 „	44—44.5 „ „
„ 250—390 „	44—45 „ „
„ până 250 „	45—46 „ „
mijlocie 240—260 „	47.5—48 „ „
Române — „	— „ „
Sîrbesci „	44—46 „ „

Pei lucrate:

prima Einsatz-Tersen	10—13 Kl fl.	188.—142
„ „	14—20 „	143.—148
„ Zweisatz „	20—22 „	138.—135
„ Dreisatz „	22—24 „	140.—142
„ „	25—26 „	143.—145
„ „	26—30 „	145.—146
„ de bivoli „	28—32 „	142.—144

Editor: Aurel Popovici-Barciann.

Redactor responsabil Ioan Bussu Sirlane

Banca generală de asigurare mutuală.

„TRANSILVANIA“

(88) 95—

ÎN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Ciănad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Telefon 135

Telefon 135

I. GELLER

Prăvălie pentru obiecte de aur argint și bijuterie

ARAD Andrassy-tér Nr. 14.

351 3—5

In PALATUL HERMANN

Mare magazin în obiecte de aur argint și juvenciale

Ceasornice din cel mai fin aur și argint.

Prețuri solide, marfă bună și serviciu prompt.

Să spriginim industria din patrie!

Deschidere de prăvălie

FABRICA „INSOTIRII CĂLTUNARILOR DIN ARAD“

aduce la cunoștința On. public, că cu începere din 1 August anul curent își deschide

Prăvălia sa

în palatul „MINORIȚILOR“ din ARAD, strada Bisericii,

prin ceea-ce onoratul public nu va mai fi expus să cumpere cu bani scumpi fabricațiuni slabe din străinătate, ci va pute să-și procure cu prețuri ieftine încălțăminte indigene de calitate excelentă și fason elegant.

Prețul ghetelor gata:

Ghete pentru bărbați, cu gumilastic	dela fl 2.80 în sus
„ pentru excursiuni din pele americană „ „	5.— în sus
„ de lack (pentru bărbați)	4.— în sus
„ pentru dame, cu gumilastic	2.50 în sus
„ regatta	2.20 în sus
„ „ din piele colorată de căprioară „ „	2.50 în sus
„ de lack (pentru dame)	3.— în sus
„ pentru băieți	2.50 în sus
„ pentru fete	2.— în sus
„ pentru copii	1.50 în sus

Asortiment bogat de papuci pluș, pentru dame.

Comandă după măsură se primesc deja și se execută prompt.

Ne rugăm pentru spriginul binevoitor al On. public, pentru ca să putem valora această năzuință a noastră și ca în acest chip să fie ajutați micii industriași ai orașului nostru.

Cu toată stima:

356 3—4

Direcțiunea însoțirii.

Salon de friserie român Mihail Miloș

în piața Tököly alături cu seminarul rom.

Recomand Onoratului public român salonul meu de friserie, ras, tuns, etc. Serviciu prompt și de o absolută curățenie.

Rog pe Onor. public român din loc și giur a mă încuraja, ca pe un începătoriu, cu vizitele sale. Abonamente încă primesc cu luna sau cu carta de abonament.

Prețuri foarte moderate.

Cu stimă

Mihail Miloș

339 2—2

friseur.

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atenția on. proprietari de pământ și proprietari de case în Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile

imprumuturi ieftine amortisaționale cu amortisație de 15—50 ani.

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertesc datorii vechi, de asemenea la dorință anticipez de la mine cheltuielile de intabulare.

Provocându-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși inși i-am împlinit spre cea mai mare mulțumire a lor trebuințele de imprumuturi, rog cu toată stima pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca în propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de imprumuturi.

Imprumuturile sunt pe camete de 4% 4½ și 5%

pe lângă amortisare corespunzătoare din capital

Institut de împrumut pe imobile și moșii 220 39—56

Szűcs F. Vilmos

ARAD, Fő-ut Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.

ANUNT.

Subscrisa îmi iau voia a anunța On. public, că tocmai acum mi-am deschis

atelierul meu de modă: de croitorie și de cusut

a tot felul de haine pentru dame

în piața Tököly, Nr. 7 ușa 14 în etagiul I.

Atelierul meu este arangiat în chipul cel mai modern, și primesc comande și din provincie prin poștă, pe cari le execut cu eleganță și pe lângă prețuri moderate.

Rugându-mă de spriginul și de încrederea On. public, sunt Arad, Iulie 1899

358 3—12

Cu deosebită stimă:

Lucreția Vucu.

„CONCORDIA“

Societate comercială pe acții,

Sibiu.

336 11—10

pune în vânzare

garantat curat, cu prețul de

40 cr. litrul!!

Se potrivește admirabil cu ape minerale!